

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชาวนาในจังหวัดพิษณุโลกต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีหลังโครงการรับจำนำข้าวเปลือก โดยมีข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ข้อมูลส่วนนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มประชากรตัวอย่างโดยตรง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ข้อมูลในส่วนนี้ รวบรวมจากเอกสาร วิชาการ นิตยสาร วารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าวิจัยและเว็บไซต์ต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นชาวนาในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก จำนวน 400 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างและได้ใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ดังสูตรของ (Yamane, 1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(E)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

E = 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

(Yamane, 1967)

$$N = 52,585$$

$$n = \frac{52,585}{1 + 52,585 (0.05)^2}$$

$$n = 399.97$$

ขนาดของตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 399.97 เพื่อความเหมาะสม ผู้ศึกษาขอใช้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันความผิดพลาดไม่เกิน 5% จากการตอบแบบสอบถามอย่างไม่สมบูรณ์ จึงได้ทำการสำรวจแบบสอบถามเพิ่มอีก 20 ชุด รวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 420 ชุด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นชาวนาในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว จำนวน 52,585 คน โดยที่จะใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ประกอบด้วยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ชาติตระการ	1,716	13
2	นครไทย	4,533	34
3	เนินมะปราง	3,972	30
4	บางกระทุ่ม	4,989	38
5	บางระกำ	9,440	72
6	พรหมพิราม	11,671	89
7	เมืองพิษณุโลก	6,978	53
8	วังทอง	6,546	50
9	วัดโบสถ์	2,740	21
รวม		52,585	400

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของชาวนาในเขตจังหวัดพิษณุโลก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดและหลักการจากเอกสารทางวิชาการ ใช้แบบสอบถามในการสอบถามชาวนาในเขตจังหวัดพิษณุโลก โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาจากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของชาวนาในเขตจังหวัดพิษณุโลก

เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จำนวน 40 ข้อ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของ
 ชาวนาในจังหวัดพิษณุโลก หลังโครงการรับจำนำข้าว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเครื่องมือแบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของชาวนาใน
 จังหวัดพิษณุโลก หลังโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ (Checklist) ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
 สอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และภาระหนี้สิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงระดับ
 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของชาวนาในจังหวัด
 พิษณุโลก หลังโครงการรับจำนำข้าว โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน รวม 40 ข้อ ประกอบด้วย

1) ด้านร่างกาย	จำนวน	7	ข้อ
2) ด้านจิตใจ	จำนวน	7	ข้อ
3) ด้านสภาพแวดล้อม	จำนวน	7	ข้อ
4) ด้านการยอมรับทางสังคม	จำนวน	7	ข้อ
5) ด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	7	ข้อ
6) ด้านการรับจำนำข้าวเปลือกของชาวนา	จำนวน	5	ข้อ

ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม โดยประยุกต์แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
 ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่สามารถเลือกตอบความรู้สึกของตนเอง หรือข้อเสนอแนะ
 ต่างๆ เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษา
 คุณภาพชีวิตของชาวนาในจังหวัดพิษณุโลก หลังโครงการรับจำนำข้าวใน ด้านร่างกาย ด้าน
 จิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้าน
 เศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านทั่วไป โครงการรับจำนำข้าว และอื่น ๆ และนำ
 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวความหลักการวิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 แบบสอบถามแล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปเพื่อเก็บข้อมูลในการ
 ศึกษาวิจัยต่อไป

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตชาวนาในจังหวัดพิษณุโลก จากเอกสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ สร้างแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์เนื้อหากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบข่ายขององค์ประกอบคุณภาพชีวิตชาวนา ในจังหวัดพิษณุโลก

4. พัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตชาวนาในจังหวัดพิษณุโลกโดยมี อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเป็นผู้ให้คำปรึกษา

5. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงและส่งให้ตรวจสอบอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความ เทียบตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมชัดเจนของเนื้อหาที่ใช้ เพื่อให้ได้ความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

6.1 ดร.วงศกร เจียมเฝ้า

ประธานหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จังหวัดพิษณุโลก

6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.พัฒนพันธ์ เขตต์กัน

อาจารย์ประจำสาขานิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จังหวัดพิษณุโลก

6.3 ดร.กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จังหวัดพิษณุโลก

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruence Index: IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ย 0.06-1.00 จากนั้นนำ แบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ อีกครั้งหนึ่ง

เครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมีการให้เกณฑ์การพิจารณาคะแนน แต่ ละข้อคำถาม ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1 หมายถึง แน่ใจข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective congruence) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2545 : 180-182)

ค่า IOC มีค่าเท่ากับ +1 อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (try out) กับประชาชนในเขตจังหวัดพิษณุโลก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540:125-126) โดยใช้สูตรสำหรับหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือ Alpha Coefficient (α -Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach ,1990 : 204)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\text{Sum } S^2_{\text{items}}}{S^2_{\text{Total}}} \right)$$

เมื่อ α_k = ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)
 k = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 S^2_{items} = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S^2_{Total} = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ
 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงชาวนาที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองทั้งหมด จำนวน 400 ฉบับ ได้กลับคืน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม
5. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลแบบสอบถามที่รวบรวมได้มา ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามลงรหัส (Coding) แล้วนำข้อมูลที่ตั้งหมุดทำการบันทึก โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของชาวนาในจังหวัดพิษณุโลกต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี หลังโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ใช้เกณฑ์ในการแปลผลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert แปลผลโดยใช้เกณฑ์ค่าคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวกอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวกอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวกอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีทัศนคติในเชิงบวกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป จำนวนและคุณภาพชีวิตของชาวนาในจังหวัดพิษณุโลก จากแบบสอบถามส่วนที่ 1 และ 2 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหา ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลระดับความต้องการ จากแบบสอบถามส่วนที่ 3 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ให้คะแนนสำหรับการประมาณค่าตามแบบ Likert Scale แก่คำตอบ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

2.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมความต้องการทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนชาวนาในกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนความต้องการประสิทธิภาพในกลุ่ม

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของความต้อการแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่าง

ของคำตอบแต่ละด้าน และแต่ละข้อ แล้วแปรผลตามเกณฑ์ของเบสท์และคาร์ห์น (Best & Kahn, 1993) ซึ่งมีค่าคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยใช้ t-test, F – test

4. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีลักษณะเป็นความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ นำเสนอในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ